

Haziran 2024 | Sayı: 174

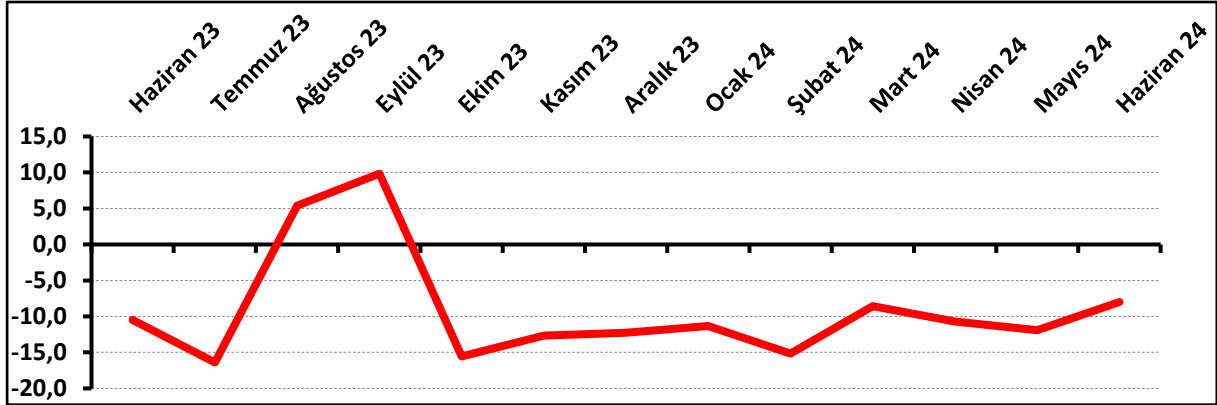
PERAKENDE GÜVENİ HAZİRAN AYINDA İYİLEŞME KAYDETTİ

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), haziran ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,5 puanlık, bir önceki aya göre ise 3,9 puanlık artışla -8,0 puan değerini aldı ve perakende güveni haziran ayında da negatif seyrini korudu. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Haziran 2024'te yüzde 62,1'den yüzde 58,8'e gerilerken önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 35,3'ten yüzde 38'e yükseldi. Ayrıca, önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı yüzde 66,7 oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise haziran ayı perakende güveni en fazla Batı Marmara'da yükseldi. Buna karşılık, Ege ve Akdeniz bölgelerindeki değişimin bayram tatilinin olduğu haziran ayında da aşağı yönlü ve normalin altında olması, turizm sektöründeki negatif seyrin sürdüğüne işaret etmektedir.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla arttı

TEPE değeri, -8,0 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 2,5 puan, geçen aya göre 3,9 puan arttı. TEPE değerinin yıllık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 aya ilişkin satış beklentisine yönelik değerlendirmelerdeki iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 1,2 puanlık değişim endekse olumlu yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Haziran 2023 – Haziran 2024)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-12,3	-9,2	-12,8	-22,5	-15,6	-19,7	-5,7	-6,3	-5,3	8,9	-1,9	-8,3
2023	-9,3	-3,5	-8,6	-3,2	-9,4	-10,5	-16,4	5,4	9,8	-15,6	-12,7	-12,3
2024	-11,3	-15,2	-8,6	-10,7	-11,9	-8,0						

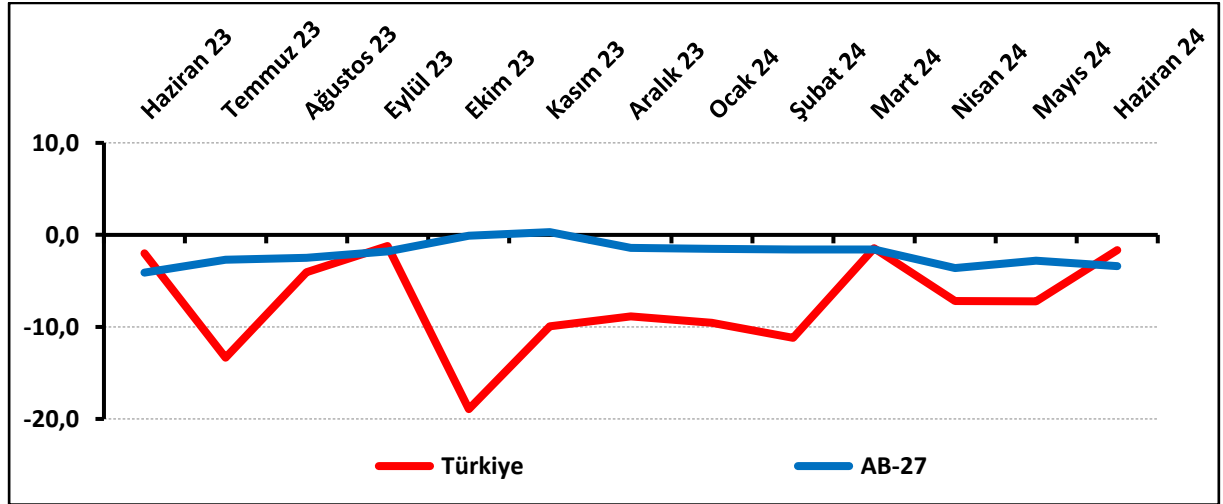
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Haziran 2024'te -1,7 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 5,5 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 0,3 puan arttı.

Haziran 2024'te TEPE anketi katılımcılarından önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 35,3'ten 38'e yükselirken işlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 30,1'den yüzde 28,6'ya geriledi. Katılımcıların yüzde 33,4'ü işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İyileşme beklentilerinde mevsimsel etkiler, kötüleşme beklentilerinde enflasyon, alım gücünün düşmesi ve talebin daralması gibi gerekçelendirmeler öne çıktı.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Haziran 2023 – Haziran 2024)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

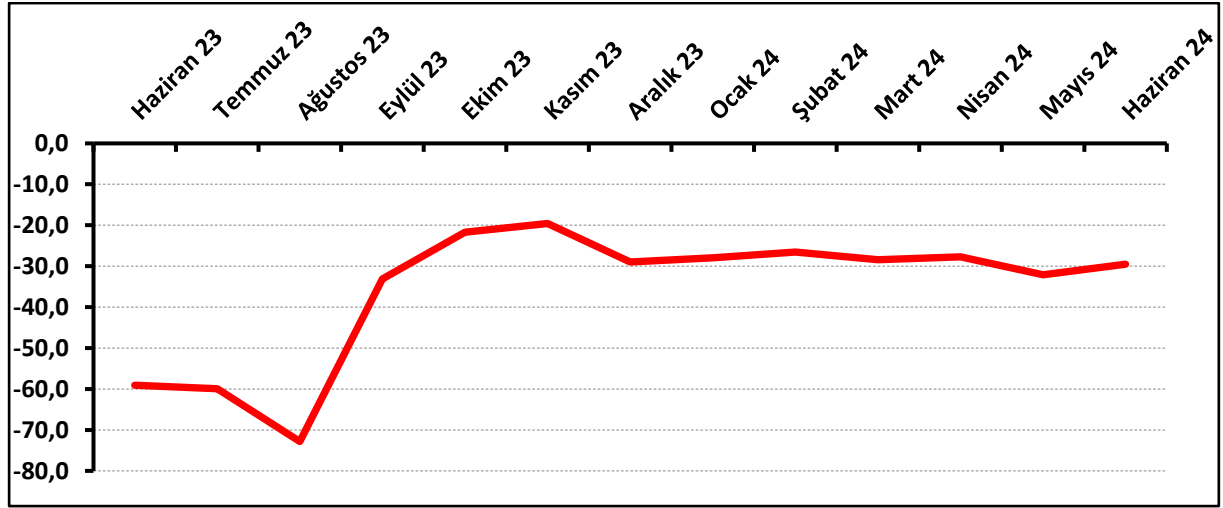
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-13,7	-9,3	-7,5	-12,7	-7,2	-9,3	3,9	-2,5	1,3	13,3	4,8	4,7
2023	-7,7	7,6	-5,6	4,9	-1,4	-2,0	-13,3	-4,1	-1,2	-18,9	-9,9	-8,9
2024	-9,5	-11,2	-1,5	-7,2	-7,2	-1,7						

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler iyimser

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Haziran 2024'te -29,5 puan değerini alarak Mayıs 2024'e göre 2,6 puan artarken Haziran 2023'e göre 29,6 puan arttı.

Haziran 2024'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 24,5'i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 51,3 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 24,2 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Haziran 2023 – Haziran 2024)

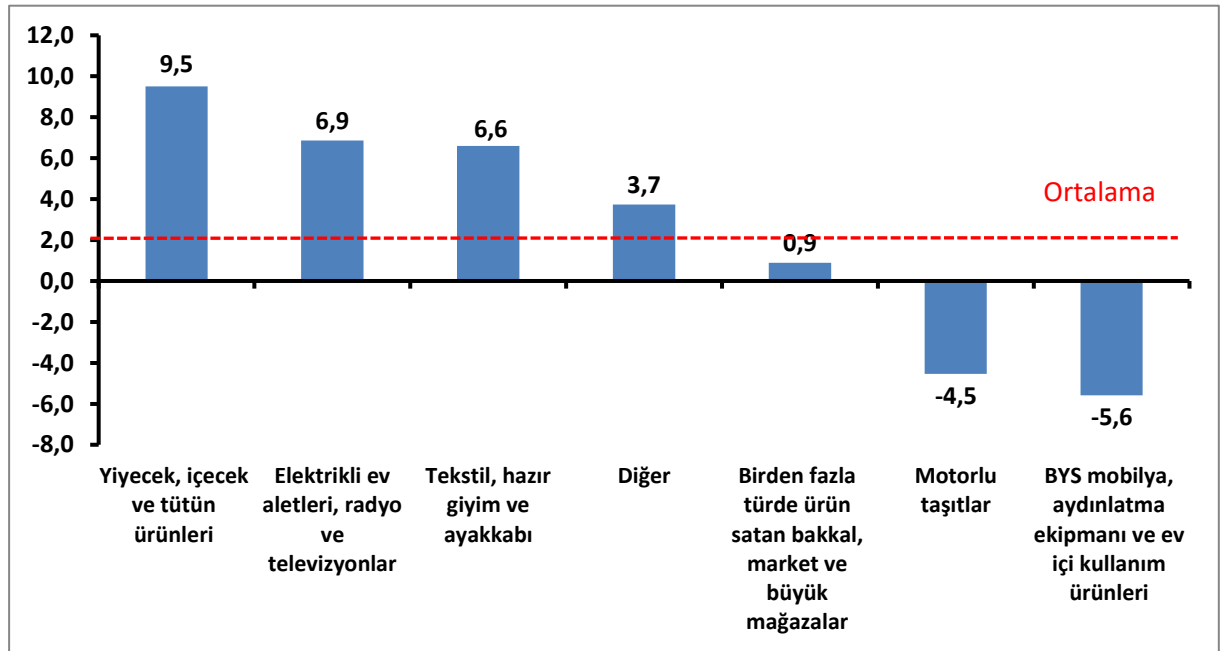
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-54,7	-64,9	-61,4	-65,7	-59,5	-70,3	-25,6	-27,5	-40,4	-53,4	-5,8	-65,9
2023	-42,5	-2,5	-37,2	-30,4	-51,1	-59,1	-59,9	-72,8	-33,1	-21,7	-19,6	-29,0
2024	-28,0	-26,5	-28,4	-27,7	-32,1	-29,5						

Perakende güveni en fazla “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Haziran 2024’te, geçen yılın aynı dönemine göre “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” ve “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektörlerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar”, “motorlu taşıtlar” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörleri ise ortalamasının altında değer aldı.

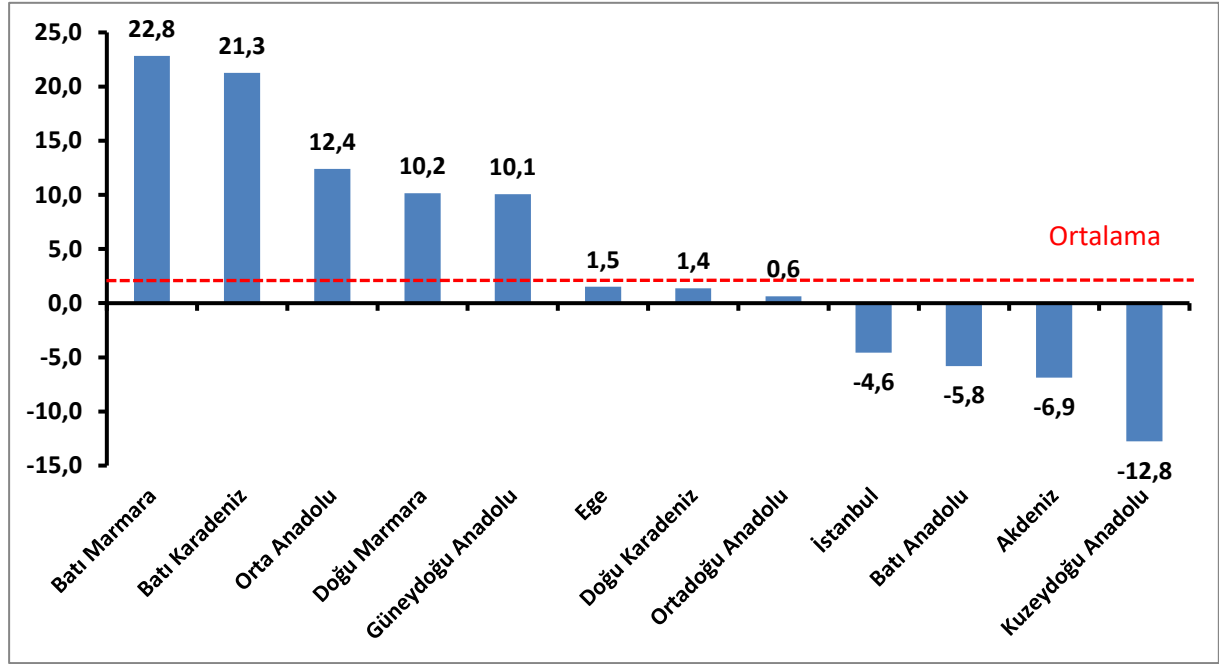
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Haziran 2024’te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en fazla Batı Marmara'da yükseldi

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Haziran 2024'te Batı Marmara, Batı Karadeniz, Orta Anadolu, Doğu Marmara ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken Ege, Doğu Karadeniz, Ortadoğu Anadolu, İstanbul, Batı Anadolu, Akdeniz ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerinde ise ortalamanın altında gerçekleşti.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Haziran 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendecilerin satış beklentisi arttı

TEPE anketine soru bazında ve alt endekslerin denge değerleri olarak bakıldığında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi değerlendirmelerinde ve geçen yılın aynı dönemine göre işlerin durumu karşılaştırmalarında endekslerin yüksek oranlı negatif değerler alması dikkat çekmektedir. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi ise geçen yılın aynı ayına göre gerilese de yüksek seviyede gerçekleşmiştir. Eğilimler incelendiğinde ise, Haziran 2024'te "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve istihdam beklentileri" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Haziran 2023'e kıyasla iyileşirken satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı ise geriledi. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise "mevcut stok düzeyi" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Mayıs 2024'e kıyasla olumlu yönde değişirken "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 06/2023	Endeks 05/2024	Endeks 06/2024	Bir önceki aya göre değişim 06/2024	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 06/2024
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-45,1	-48,3	-39,2	9,1	5,9
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	15,7	19,8	16,9	-2,9	1,2
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	19,1	-18,8	-10,7	8,1	-29,8
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-2,0	-7,2	-1,7	5,5	0,3
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	1,4	-2,1	-1,2	0,9	-2,6
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	94,7	51,4	59,3	7,9	-35,4
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-59,1	-32,1	-29,5	2,6	29,6
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	7,1	4,0	-0,6	-4,6	-7,7

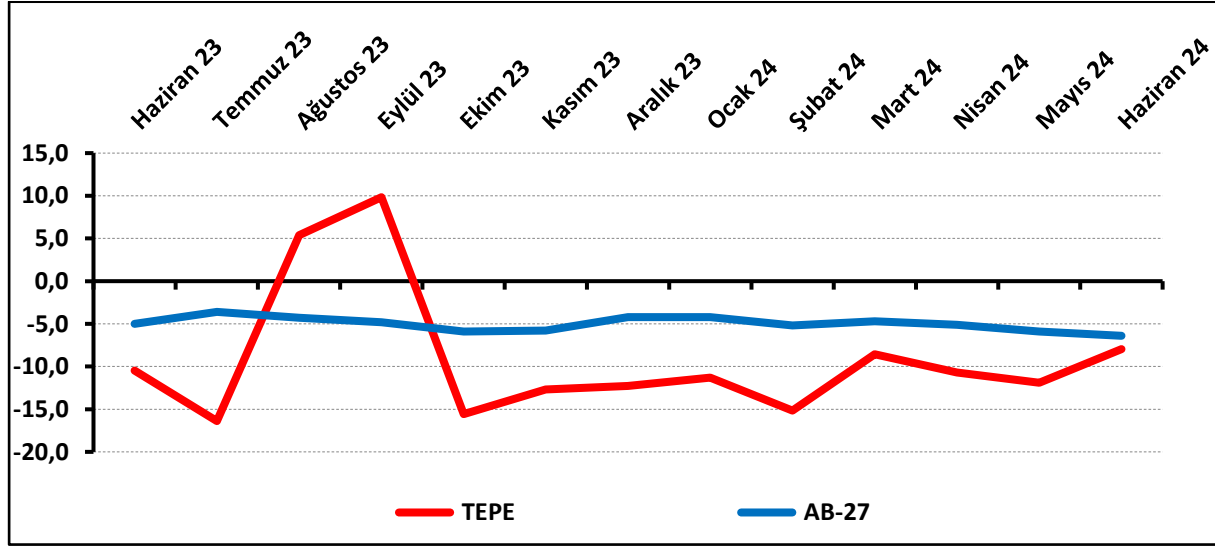
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen aya ve geçen yıla kıyasla azaldı

Mart 2022'den bu yana olumsuz görünüm gösteren ve negatif değerler alan AB-27 Perakende Güven Endeksi, Haziran 2024'te de -6,4 puan değerini aldı. Değişim, bir önceki aya göre 0,5 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 1,4 puan düşüş yönünde oldu. Öte yandan TEPE, Ağustos ve Eylül ayları dışında son 12 ayda negatif değerler aldı.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Haziran 2023 – Haziran 2024)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	4,1	5,4	-2,2	-4,0	-3,1	-3,4	-5,7	-5,1	-6,9	-5,8	-5,6	-3,1
2023	-1,4	-0,9	-1,8	-1,2	-4,6	-5,0	-3,6	-4,3	-4,8	-5,9	-5,8	-4,2
2024	-4,2	-5,2	-4,7	-5,1	-5,9	-6,4						

Haziran 2024'te perakende güveni yıllık değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde, Haziran ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke Avusturya oldu. Avusturya'yı İsveç ve Malta takip etti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de -1,4 puan, Euro Bölgesi'nde ise -2,5 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış İsveç'te yaşandı; bölge ortalamalarındaki değişim ise AB-27'de -0,5 puan, Euro Bölgesi'nde -1,0 puan oldu. Türkiye'nin perakende güveni yıllık değişiminde AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Haziran 2023 ve Mayıs 2024'e göre)

Ülkeler	Haziran 2023'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Mayıs 2024'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Avusturya	20,0	-1,8
İsveç	16,2	10,4
Malta	14,2	-3,3
Danimarka	10,5	4,1
Slovakya	8,8	5,0
Litvanya	6,0	-2,1
Slovenya	5,9	9,2
Sırbistan	5,9	0,7
Macaristan	4,5	-1,5
Romanya	2,7	1,8
Türkiye	2,5	3,9
İspanya	2,2	0,1
Hırvatistan	1,4	-1,5
Bulgaristan	0,2	-2,7
Yunanistan	0,0	0,2
Polonya	-0,4	-1,8
Portekiz	-0,5	1,8
AB-27	-1,4	-0,5
Fransa	-1,7	-2,2
Euro Bölgesi-19	-2,5	-1,0
Makedonya Cumhuriyeti	-3,1	-4,2
Almanya	-3,6	-4,1
Arnavutluk	-3,8	-3,9
İtalya	-5,2	-0,5
Letonya	-5,9	-1,7
Çek Cumhuriyeti	-6,0	-4,5
Estonya	-6,6	5,6
Finlandiya	-7,6	8,6
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-8,7	-0,7
Karadağ	-8,8	-2,1
Belçika	-13,1	3,6
Hollanda	-13,8	-3,0

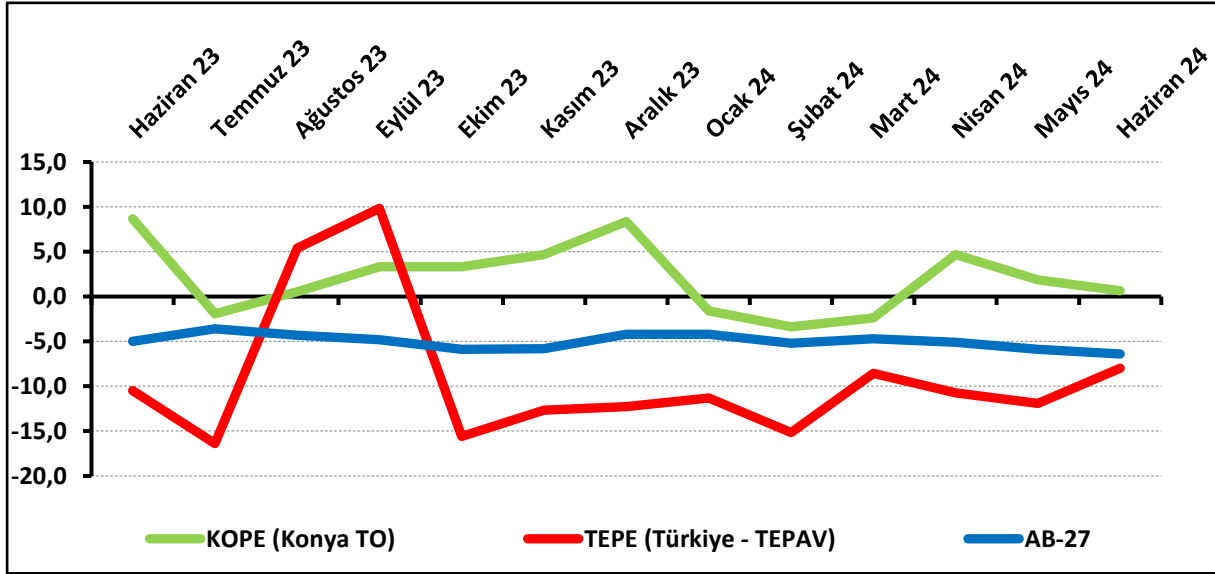
*Sıralama Haziran 2023 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Haziran 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre 8,1 puan, bir önceki aya göre 1,3 puan azalışla 0,6 puan değerini aldı. KOPE, Haziran ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Haziran 2023 – Haziran 2024)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	10,7	-0,1	2,7	8,5	8,2	3,3	6,2	10,5	11,2	14,9	5,5	6,2
2023	1,2	8,8	10,9	12,4	13,0	8,7	-1,9	0,5	3,3	3,3	4,7	8,4
2024	-1,6	-3,4	-2,4	4,7	1,9	0,6						